

USNESENÍ

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Černého, Ph.D., a soudců Mgr. Ladislava Vaško a Mgr. Radima Kadlčáka ve věci

žalobkyně: **I. P.**, narozená X
bytem X
zastoupená JUDr. Janou Tlapák Navrátilovou, advokátkou
sídlem Prvního pluku 206/7, 186 00 Praha 8

proti

žalované: **Krajská hygienická stanice Ústeckého kraje se sídlem v Ústí nad Labem**
sídlem Moskevská 1531/15, 400 01 Ústí nad Labem

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu spočívajícím v nezákonném postupu orgánu ochrany veřejného zdraví při ověřování podmínek vzniku nemoci z povolání,

takto:

I. Žaloba se odmítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou domáhala toho, aby soud vyslovil, že postup žalované spočívající v tom, že neprovedla ověření hygienických podmínek vzniku nemoci z povolání žalobkyně, a uzavřela, že hygienické podmínky „nelze objektivizovat“, představuje nezákonný zásah. Dále se domáhala toho, aby soud žalované zakázal pokračovat v nezákonném zásahu spočívajícím v setrvávání na závěru, že hygienické podmínky vzniku nemoci z povolání žalobkyně nelze ověřit, a současně jí přikázal odstranit následky tohoto nezákonného zásahu tím, že provede ověření hygienických podmínek vzniku nemoci z povolání žalobkyně v souladu se zákonem, při zohlednění skutečného obsahu vykonávané pracovní činnosti a všech dostupných možností ověření.
2. Před vlastním rozhodnutím o žalobě byl soud nejprve povinen zabývat se otázkou, zda není projednávána věc z jeho přezkumné činnosti vyloučena. K meritornímu přezkoumání totiž může soud v rámci správního soudnictví přistoupit jen za předpokladu, že není dána překážka, jež by mu bránila věcně rozhodnout. Jinak soudu nezbývá nic jiného než podanou žalobu jako nepřípustnou podle § 46 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), usnesením odmítnout. O tom, kdy nastává taková situace, hovoří v případě žalob na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu § 85 s. ř. s. ve vazbě na § 82 s. ř. s.
3. Dle § 82 s. ř. s. se může každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.

4. Dle § 85 s. ř. s. je žaloba nepřipustná, lze-li se ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky; to neplatí v případě, domáhá-li se žalobce pouze určení, že zásah byl nezákonný.
5. Z posledně citovaného ustanovení s. ř. s. vyplývá, že nevyužil-li žalobce možnosti ochrany či nápravy stavu pomocí právních prostředků, které mu právní řád poskytuje, má uvedená situace za následek nepřipustnost žaloby a její odmítnutí (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 12. 2004, č. j. 3 As 52/2003-278).
6. Na úvod vlastního posouzení je vhodné vymezit specifika tzv. zásahové žaloby jako žalobního typu, který žalobkyně k ochraně svých práv zvolila. Ta představuje pomyslnou souhrnnou či „zbytkovou“ kategorii, v jejímž rámci lze zvažovat poskytnutí soudní ochrany, jestliže není možné využít jiných žalobních typů podle § 65 a násl. s. ř. s. (žaloba proti rozhodnutí správního orgánu), § 79 a násl. s. ř. s. (žaloba na ochranu proti nečinnosti správního orgánu), ale i § 101a a násl. s. ř. s. (návrh na zrušení opatření obecné povahy); prostředek ochrany nebo nápravy může představovat i civilní žaloba. Žaloba na ochranu před nezákonným zásahem je tedy konstruována jako subsidiární prostředek ochrany. *„Zákon tak jednoznačně upřednostňuje jiné formy ochrany před protiprávním konáním správních orgánů a tato soudní ochrana se uplatní jen tam, kde jiná ochrana není“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 1. 2005, č. j. 1 Afs 16/2004-90, publ. pod č. 1541/2008 Sb. NSS).
7. Z obsahu podané žaloby je nepochybné, že žalobkyně nezákonný zásah spatřovala v tom, že žalovaná jako orgán ochrany veřejného zdraví porušila zákon tím, že neprovedla ověření hygienických podmínek vzniku nemoci z povolání, ačkoliv k tomu byla výslovně zákonem povinna a měla k dispozici reálné, dostupné a proveditelné prostředky, jak takové ověření uskutečnit. Žalobkyně dále konstatovala, že intenzita zásahu do jejích práv je umocněna tím, že žalobkyně splňuje veškerá zákonem i prováděcími právními předpisy stanovená klinická kritéria nemoci z povolání. V důsledku odmítnutí žalované ověřit hygienické podmínky vzniku této nemoci je však žalobkyně fakticky zbavena možnosti účinně uplatnit právní nároky, které se k uznané nemoci z povolání vážou, zejména nároky pracovněprávní povahy. Nezákonný zásah žalované tak nemá pouze procesní či formální povahu, nýbrž má přímé, bezprostřední a závažné dopady do právního, osobního i majetkového postavení žalobkyně.
8. K tomu soud uvádí, že v posuzované věci provedla žalovaná podle § 62 odst. 3 zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů, ověření hygienických podmínek vzniku nemoci z povolání, které iniciovala žalobkyně. Výsledek šetření žalované o podmínkách vzniku nemoci z povolání je závazným podkladem pro lékařský posudek. Výsledek ověření podmínek vzniku nemoci z povolání však sám o sobě nijak nezasahuje do veřejných subjektivních práv a povinností žalobkyně. Otázka, zda žalobkyně trpí nemocí z povolání, je totiž soukromoprávní povahy vyplývající z pracovněprávního vztahu mezi žalobkyní a jejím bývalým zaměstnavatelem. Jak upozornila sama žalobkyně v žalobě, v případě zjištění nemoci z povolání se může žalobkyně dle § 269 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, domáhat náhrady škody nebo nemajetkové újmy. V rámci řízení o žalobě o náhradu škody či nemajetkové újmy se

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

žalobkyně může domáhat plného přezkoumání závěrů lékařského posudku o (ne)uznání nemoci z povolání a jeho podkladů, tedy i výsledku ověření podmínek vzniku nemoci z povolání, včetně případného dalšího dokazování k posouzení vzniku nemoci z povolání např. znaleckým posudkem. V rozsudku ze dne 15. 12. 2016, č. j. 2 As 225/2016-36, Nejvyšší správní soud poznamenal, že „posouzení podkladů poskytnutých krajskou hygienickou stanicí může být předmětem soudního přezkumu pouze v rámci přezkumu soukromoprávního jednání zaměstnavatele učiněného na podkladě lékařského posudku. [...] Stěžovatel se proto může obrátit na civilní soud a v rámci pracovníprávního sporu přednést v kasační stížnosti uplatněné námitky vůči podkladům i samotnému lékařskému posudku. Civilní soud pak bude povinen se těmito tvrzeními řádně zabývat. V tomto řízení má soud na základě zásady volného hodnocení důkazů, kterou § 135 odst. 2 o. s. ř. neruší, možnost přezkoumat rozhodnutí vydaná správními orgány, tedy i rozhodnutí o odvolání proti lékařskému posudku.“ Rovněž judikatura Nejvyššího soudu je jednotná v tom, že „soud v občanském soudním řízení není vázán lékařským hodnocením, které bylo o (ne)existenci nemoci z povolání v minulosti učiněno“ (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 9. 2011, sp. zn. 21 Cdo 3842/2010). Je tak zjevné, že žalobkyně má k dispozici jiný právní prostředek, kterým se může domoci nápravy.

9. Soud proto uzavírá, že se žalobkyně ochrany svých subjektivních práv může domáhat civilní žalobou o náhradu škody či nemajetkové újmy vzniklou nemocí z povolání, a mohla se tak ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky, jak předvídá § 85 s. ř. s.
10. Z výše popsanych důvodů pak soud podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. žalobu žalobkyně výrokem I. usnesení odmítl, neboť její žaloba je nepřipustná.
11. Výrok II. usnesení o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 3 s. ř. s., podle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 10. února 2026

JUDr. Petr Černý, Ph.D. v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.